

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2203

av **Paula Holmqvist m.fl. (S)**

Avgiftssystem inom äldreomsorgen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avgiftssystemet inom äldreomsorgen ses över för att skapa mer jämställdhet, rättvisa och transparens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Avgifter inom äldreomsorgen är inte en enkel fråga. För avgift för hemtjänst i ordinärt och i särskilt boende tillämpas högkostnadsskyddet. Det betyder att det räknas ut med hänsyn till ett minimibelopp/förbehållsbelopp, som ska säkerställa att brukaren har ekonomi för privata kostnader som livsmedel, kläder, hygien, förbrukningsvaror etc. Utöver hemtjänst tillkommer avgift för kost samt avgift för bostad om man bor i särskilt boende. Dessa två avgifter omfattas inte av maxtaxan. Avgiftsreglerna inom äldre- och handikappomsorgen hindrar inte en kommun från att ha ett taxesystem som innebär att kostnaden för kosten ingår i avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende.

För enskilda med så låga inkomster att de trots hel befrielse från hemtjänstavgiften inte har kvar medel motsvarande förbehållsbeloppet kan matavgiften ha stor betydelse. Den gruppen kompenseras inte av att förbehållsbeloppet höjs eftersom de redan får sin hemtjänstavgift helt nedsatt. De enskilda måste dock stå för den kostnad som matavgiften medför. För de som saknar en förmögenhet kan detta innebära att de blir hänvisade att ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

I januari 2004 yttrade sig Lagrådet över ett lagförslag om införande av en jämningsregel i 8 kap. SoL. Det gällde fastställande av avgifter för måltider i anslutning till hemtjänst i ordinärt och särskilt boende. Lagrådet kom fram till att jämkning borde kunna tillgodoses genom att jämningsregler tas in i kommunernas taxebestämmelser.

Enligt vad som sägs i remissen faller viss del av kostnaden för färdiglagad mat inom ramen för hemtjänst och systemet med högkostnadsskydd (den del som avser distribution samt uppvärmning i hemmet), medan övriga delar (avseende råvaror och

tillagning) kan avgiftsbeläggas direkt med utgångspunkt i 8 kap. 2 § SoL. Av bland annat dessa skäl avstyrkte Lagrådet lagförslaget.

Det är alltså kommunerna själva som bestämmer hur de vill handskas med avgifterna, upp till ett lagstadgat belopp, maxtaxan. Att lagstifta om jämkning av kostavgifter strider mot det kommunala självstyret.

Dock anser jag att man borde se över systemet med maxtaxa inom äldreomsorgen, utvärdera det och göra det mer jämställt. Ofta upplevs en stor orättvisa i att de som har en hög pension eller stor förmögenhet inte behöver betala mer än den som lever på liten pension. I en kommun ingår kosten, i grannkommunen får man betala över tretusen kronor. Avgiftsbeslutet är en uppställning som är mycket svår att förstå sig på. Vi behöver ett rättvist och transparent system för att de äldre och deras anhöriga ska känna trygghet.

Paula Holmqvist (S)

Carina Ohlsson (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Veronica Lindholm (S)

Hillevi Larsson (S)

Monica Green (S)

Anna Wallén (S)